

VAN DE ARBEIDSMARKT

De krachten worden gebundeld Belangenvereniging gaat bemiddelen

'Arbeidsmarkt en Arbeidsvoorziening in de jaren negentig' stond op 6 december centraal tijdens een congres in Noordwijkerhout. De keuze om over dit onderwerp juist in december 1989 een congres te beleggen, is niet alleen gebaseerd op het feit dat we toevallig aan de vooravond van een nieuw decennium staan. Veel belangrijker is, dat de discussie over de arbeidsvoorziening in het najaar van 1989 in een stroomversnelling is geraakt. Ondanks een groeiende economie en volgens Brouwer (Directeur-Generaal Algemene Beleidsaangelegenheden Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) een internationale reputatie op het gebied van het scheppen van nieuwe werkgelegenheid ("the Dutch jobcreation") is het werkloosheidsvraagstuk nog steeds een maatschappelijk probleem van de eerste orde. In brede kring is men er nu van overtuigd dat de bakens verzet moeten worden. Na ongeveer tien jaar voorbereiding, krijgt de arbeidsvoorziening binnenkort een geheel nieuwe bestuurlijke structuur.

DRS. W. WESTERVOORDE *

In een korte tijd zijn daarover afspraken gemaakt in achtereenvolgens het regeerakkoord en het sociaal beleidskader (het op 1 december 1989 gesloten centraal akkoord tussen werkgevers, werknemers en kabinet). In de begin december gehouden kamerdebatten bleek bovendien, dat de Tweede Kamer zich niet langer verzet tegen een bundeling van de krachten. Niets lijkt daarmee de komst van het Centraal Bestuur Arbeidsvoorziening (CBA) nog in de weg te staan. Met de komst van het CBA zal de overheid de verantwoordelijkheid voor het werkgelegenheidsbeleid straks delen met de werkgevers en de vakbonden. De sociale partners, die tot nu toe slechts een adviserende rol speelden, kunnen dan volgens Albada (voorzitter Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid) voor het eerst met recht partners worden genoemd. Zij zullen dan immers daadwerkelijk mede-verantwoordelijk zijn voor het beleid. Een belangrijk voordeel van deze tripartisering is, dat zo een mogelijkheid wordt gecreëerd om niet alleen een duidelijk inzicht te verkrijgen in het aanbod (de bestanden van de GAB's), maar ook in de vraag (openstaande en te verwachten vacatures). Het CBA zal de hoofdlijnen vaststellen van het beleid, dat op regionaal niveau nader moet

worden ingevuld. Het land wordt daartoe in 28 regio's verdeeld en in elke regio komt de eerste verantwoordelijkheid te liggen bij een Regionaal Bestuur Arbeidsvoorziening (RBA), dat daarbij over eigen budgetten kan beschikken. De arbeidsbureaus zullen in eerste instantie met de uitvoering van het beleid worden belast. Van der Gaag (voorzitter Vereniging van Directeuren van GAB's) meent dat de arbeidsbureaus met gerichte produkt-markt combinaties klaar zijn voor een meer zakelijke aanpak. Meer dan voorheen zullen echter ook andere organisaties bij de uitvoering worden betrokken. Vanwege hun ervaring en marktkennis wordt hierbij vooral gedacht aan de uitzendbureaus. Volgens Konijn (algemeen directeur ASB uitzendorganisatie) wordt daarmee eindelijk het succes van de uitzendformu-

 **STICHTING
GEOGRAFENWERK**

le formeel erkend. De uitzendbranche wil haar kennis en ervaring doelmatig en maatschappelijk verantwoord inzetten en ze zal het knelende probleem van de langdurige werkloosheid niet uit de weg gaan. Volgens Konijn blijkt dat thans reeds uit de dagelijkse praktijk. Een onderzoek van Regioplan laat zien dat 80% van de uitzendkrachten voldoet aan één of meer criteria voor kansarmen op de arbeidsmarkt. Konijn wenst het begrip kansarm daarom tussen aanhalingstekens te plaatsen. Bovendien blijkt dat werkzoekenden de plaatsingen via de uitzendformule niet als stigmatiserend ervaren. Behalve voor commerciële uitzendbureaus zal er in de toekomst ook een grotere plaats worden ingeruimd voor niet-commerciële instellingen. Deze kunnen eenvoudiger bemiddelingsbevoegdheden ver-

krijgen. Zo komen bijvoorbeeld de belangenverenigingen van afgestudeerden waarschijnlijk in aanmerking voor een bemiddelingsvereniging. De aanvraag van de Stichting Geografenwerk ligt inmiddels al bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De verschillende partijen kregen tijdens het congres gelegenheid hun visie op het te voeren werkgelegenheidsbeleid uiteen te zetten. Hoewel daarbij natuurlijk belangrijke accentverschillen voor het voetlicht kwamen, bleek ook dat de standpunten niet altijd ver uiteen liggen. Zo is men het met elkaar eens, dat de prioriteit moet liggen bij de bestrijding van de langdurige werkloosheid en dat jongeren en allochtonen daarbij bijzondere aandacht verdienen. Tevens wordt algemeen erkend, dat het recht op een uitkering zo langzamerhand maar eens vervangen moet worden door recht op arbeid. Daarmee zou het veel eenvoudiger worden uitkeringsgeld in te zetten voor een werkgelegenheidsbeleid. De op te zetten arbeidspools en werkervaringsprojecten zouden met deze gelden gefinancierd moeten worden. Daarbij komen echter wel meningsverschillen naar voren. Zo vindt Van der Top (directeur Sector Welzijn VNG) dat de gemeenten het beste de 150 miljoen kunnen beheren, die het kabinet voor de arbeidspools bestemd heeft. Bovendien stellen de verschillende partijen uiteenlopende randvoorwaarden. De werkgevers (Kamminga, voorzitter KNOV) zeggen bijvoorbeeld dat er geen concurrentievervalsing mag optreden en de werknemers (mevr. Adelmund, vice-voorzitter FNV) vinden dat verdringings-effecten vermeden moeten worden en dat de pools niet rond het aanbod (werkzoekenden) georganiseerd moeten worden, maar juist een vraaggerichte opzet moeten krijgen.

Werkzoekende academici, waarvan er op dit moment zo'n 5.000 langer dan twee jaar bij de GAB's staan ingeschreven, behoren niet direct tot de kansarme groepen en in het beleid zullen zij daarom geen prioriteit krijgen. Toch kan de arbeidsvoorziening nieuwe-stijl ook voor hen perspectief bieden. Met de nieuwe instrumenten kan het ook voor academici eenvoudiger worden relevante werkervaring op te doen. Werkervaringsprojecten kunnen er bovendien toe bijdragen dat werkgevers, die nog niet vertrouwd zijn met bepaalde groepen van academici, deze groepen beter leren kennen. Financiële prikkels zijn belangrijk, maar volgens Kamminga gaat het adagium 'onbekend maakt onbemind' nog steeds voor veel ondernemers op.

* Stafmedewerker van de Stichting Geografenwerk